

สมรรถนะในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

THE COMPETENCY TO PERFORMANCE OF VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS (VHV) IN SAMUT PRAKAN PROVINCE

พรพิรุณ พิมพ์พันธุ์, สุรเดช สำราญจิตต์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

PORNPIROON PHIMPHAN, SURADEJ SAMRANJIT

RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลระดับแรงจูงใจ ระดับเจตคติในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ เจตคติ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง 175 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.96 โดยวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 88.00 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 12.00 อายุสูงสุด 90 ปี อายุต่ำสุด 30 ปี และอายุเฉลี่ย 62.30 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 26.30 อาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพงานบ้าน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 46.90 มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด 20,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่ำสุด 1,600 บาท รายได้เฉลี่ย 5,950.57 บาท ส่วนใหญ่สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 52.60 และระยะเวลาในการเป็นปฏิบัติงานสูงสุด 42 ปี ระยะเวลาต่ำสุด 1 ปี ระยะเวลาเฉลี่ย 12.30 ปี แรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ($M = 4.40$) เจตคติในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ($M = 4.54$) และสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ($M = 4.46$) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ($r = 0.659$) เจตคติในการปฏิบัติงาน ($r = 0.536$) มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงควรสร้างแรงจูงใจพร้อมทั้ง การสร้างเจตคติที่ดีเพื่อส่งผลให้สมรรถนะในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทำได้อย่างต่อเนื่องและมีความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงสาธารณสุข

คำสำคัญ : สมรรถนะในการปฏิบัติงาน, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, แรงจูงใจ, เจตคติ

Abstract

This research is a descriptive study aimed at personal factors, motivation levels, work attitude levels of village health volunteers (VHV), and their work competency levels in Samut Prakan province. It also to study the relationship between motivation, work attitudes, and the work competency of village health volunteers in the province. The sample consisted of 175 participants selected through simple random sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.96. Data were analyzed using descriptive statistics, including percentages, mean, and standard deviation, as well as Pearson's correlation coefficient to determine relationships between variables.

The results indicated that the majority of the participants were female (88.00%), while males accounted for 12.00%. The maximum age recorded was 90 years, the minimum age was 30 years, with an average age of 62.30 years. Most participants had an education level of high school/vocational certificate (26.30%). The majority were homemakers/unemployed (46.90%). The highest reported income was 20,000 THB, the lowest was 1,600 THB, with an average income of 5,950.57 THB. Most participants were married (52.60%). The longest duration of service as a village health volunteer was 42 years, while the shortest was 1 year, with an average service period of 12.30 years. The results also showed that the level of work motivation was high ($M = 4.40$), the level of work attitude was high ($M = 4.54$), and the level of work competency was high ($M = 4.46$). The correlation analysis indicated that work motivation ($r = 0.659$) and work attitude ($r = 0.536$) had a statistically significant relationship with the work competency of village health volunteers at the .01 significance level. Therefore, efforts should be made to enhance motivation and foster positive attitudes to ensure that village health volunteers maintain their work competency in alignment with their roles and responsibilities as defined by the Ministry of Public Health regulations.

Keywords : The Competency To Performance, Village Health Volunteers, Motivation, Attitude

บทนำ

ในช่วงระยะเวลามากกว่า 40 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ดำเนินการพัฒนาระบบสาธารณสุขภายใต้แนวคิดความเสมอภาคและคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยเน้นการแก้ปัญหาสุขภาพขั้นพื้นฐานและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเองด้วยความคาดหวังว่าแต่ละครอบครัวจะมีความเข้มแข็งและชุมชนพึ่งตนเองด้านสุขภาพได้ หรือที่ทั่วโลกเรียกว่า “การสาธารณสุขมูลฐาน” อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เกิดขึ้นภายใต้คำประกาศ Alma Ata (WHO, 1988) โดยเมื่อปี พ.ศ. 2521 ประเทศไทยได้ใช้ระบบอาสาสมัครสาธารณสุขมาเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานและเริ่มให้ความสำคัญกับบทบาทของประชาชนโดยให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และผู้สื่อข่าวสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (ผสส.) ซึ่งผ่านกระบวนการอบรมหลักสูตรมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ปีพุทธศักราช 2550 (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2549) เข้ามาเพื่อให้อยู่เป็นกลไกหนึ่งของงานสาธารณสุขมูลฐานซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

จากการทบทวนวรรณกรรมในปัจจุบัน พบว่าอสม. ส่วนใหญ่มีอายุมากและมีปัญหาด้านสุขภาพ ไม่สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจที่กำหนดไว้ได้ (ฉลาด ภูระหงษ์ และคณะ, 2564) ขีดความสามารถและศักยภาพลดลงเนื่องจากขาดความเชื่อมั่นในศักยภาพตนเอง ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ทักษะไม่ดีต่อการปฏิบัติงาน และยังคงใช้เทคนิคการทำงานแบบเดิมๆ (คมสันต์ ธงชัยและคณะ, 2560) แต่มีข้อเสนอในการพัฒนา อสม. เพิ่มเติมคือ ควรพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการเพิ่มทักษะในการทำงาน รวมถึงส่งเสริมให้สังคมเห็นคุณค่าการทำงาน สอดคล้องกับหลายการศึกษาที่ พบว่า อสม. ยังขาดกระบวนการเรียนรู้และยังไม่เข้าใจในกระบวนการดำเนินงานต่างๆ ที่ตนเองต้องปฏิบัติ ถึงจะมีการอบรม

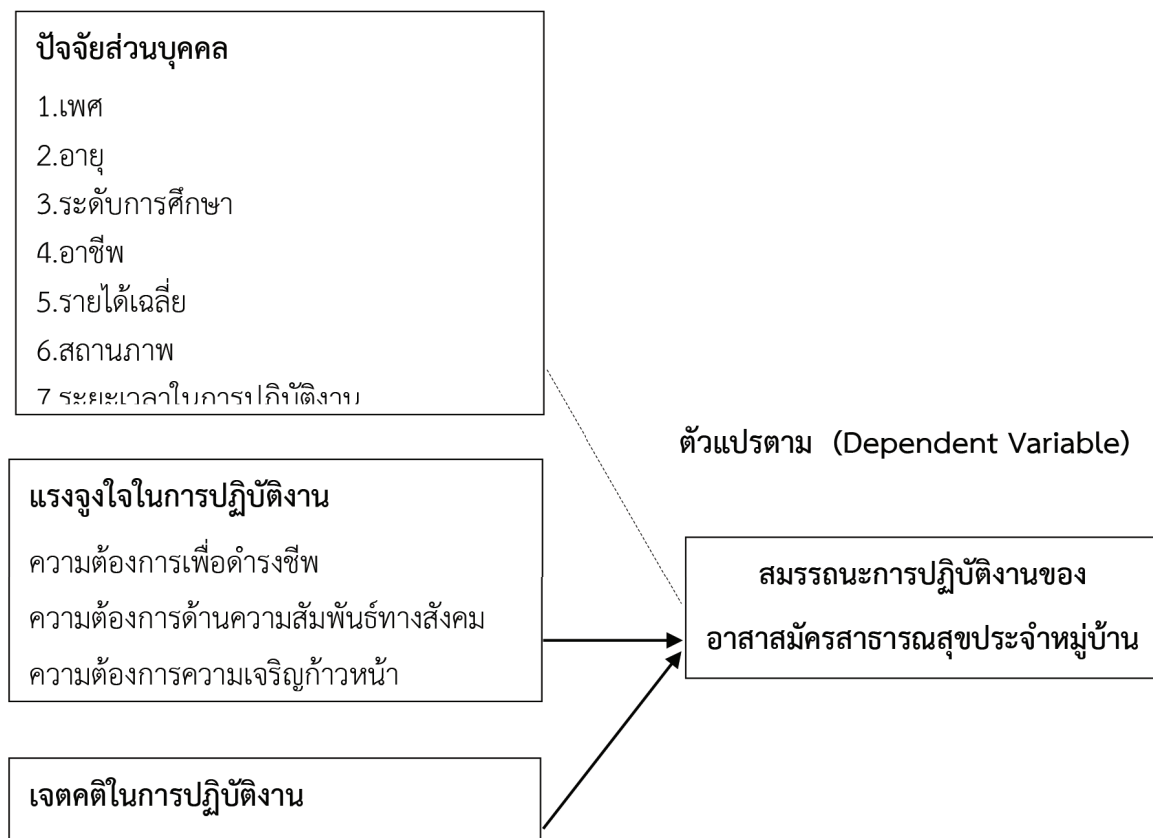
ตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เพื่อสร้างองค์ความรู้ทักษะอย่างต่อเนื่องให้สามารถปฏิบัติงานจริงในชุมชนแต่ยังขาดการติดตามถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ประกอบกับการได้มาของ อสม. เป็นแบบสมัครใจ มีคุณสมบัติและผ่านกระบวนการตามที่ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้เพียงว่า ให้มีความรู้สามารถอ่านออกเขียนได้ (ณฐนนท บิริสุทธิ์, 2563) พบว่าร้อยละ 72.8 ระดับการศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งยังไม่มีกำหนดการเกษียณอายุไว้ ทำให้กำลังคน อสม. มีอายุมากและมีปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีอสม. จำนวนไม่น้อยยังมีศักยภาพที่ต่ำ ขาดความมั่นใจในการให้ข้อมูลข่าวสาร มีทัศนคติไม่ดีต่อการปฏิบัติงาน และยังคงใช้เทคนิคการทำงานแบบเดิมๆ ไม่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้น การจัดอบรมให้มีการฝึกปฏิบัติจริงรวมทั้งประเมินความรู้และประเมินผลการปฏิบัติเป็นระยะๆ จากครูพี่เลี้ยง ให้ความรู้เสริมในส่วนที่ อสม. ยังขาด (วิเชียร เทียนจารุวัฒนา, และคณะ, 2564) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านหลายปัจจัย เช่น แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและแรงสนับสนุนทางสังคม (แพรวไหม ผดุงกลิ่น, 2564) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกันและการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย (สรุณี เอี่ยมนุ้ย, 2564) พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีแรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูงซึ่งทำให้ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และเพิ่มความมั่นใจในการปฏิบัติจะเป็นการพัฒนาศักยภาพของ อสม. ให้มีสมรรถนะเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับบริบทความเป็นอยู่และวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจสมรรถนะในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนภาระกิจงานของกระทรวงสาธารณสุข และการทำงานตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ปฏิบัติบทบาทหน้าที่ให้มีความสอดคล้องกับความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงสาธารณสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ระดับแรงจูงใจ ระดับเจตคติในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ เจตคติในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

กรอบแนวคิด

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะเกิดขึ้นได้ดีและมีประสิทธิภาพจากแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และเจตคติในการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความต้องการเพื่อดำรงชีพ ความต้องการด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ความต้องการความเจริญก้าวหน้า และเจตคติ ในการปฏิบัติงานมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

สมมติฐาน

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
2. เจตคติในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบปัจจัยส่วนบุคคล ระดับแรงจูงใจ ระดับเจตคติในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
2. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ เจตคติในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study)

ประชากร คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ขึ้นทะเบียนการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยพักอาศัยและปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 318 คน (ระบบงานสารสนเทศงานสุขภาพภาคประชาชน. กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Krejcie และ Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ที่ค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 175 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากหน่วยบริการสาธารณสุขที่อยู่ในพื้นที่ 3 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการเก็บรวบรวม

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายหน่วยบริการสาธารณสุข

ลำดับ	Mean	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
1	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบุญศิริ	120	66
2	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางเมืองใหม่	121	66
3	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางเมือง	77	43
รวม		318	175

เกณฑ์การคัดเข้า เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม. ที่ขึ้นทะเบียนการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยพักอาศัยและปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ โดยจังหวัดสมุทรปราการ มาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี มีความยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามสามารถอ่านเขียนภาษาไทยและตอบแบบสอบถามได้

เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion criteria) ย้ายไปอาศัยนอกพื้นที่ก่อนการวิจัยเสร็จสิ้น ลาออกจากความเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือเสียชีวิต เจ็บป่วยกะทันหันจนไม่สามารถเข้าร่วมงานวิจัยได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารตำรา การทบทวนวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบเจตคติในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 35 ข้อ โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด ให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียวที่ตรงตามความคิดเห็นมากที่สุด ข้อคำถามมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว จากเห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน เห็นด้วยให้ 4 คะแนน ไม่แน่ใจให้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วยให้ 2 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์ของ Best แบ่งออกเป็น 3 ระดับ แบ่งช่วงคะแนนแบบอันตรภาค (Interval Scale) ดังนี้

ค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับสูง

ค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง อยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเชิงลึกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 5 ข้อ ข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบตอบตามความคิดเห็น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.93 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคุณลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย ในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแพรกษาใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ แล้วนำมาตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.964

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลาหมายเลข โครงการวิจัยที่ SCPHYLIB-2567/328 อนุมัติวันที่ 30 กันยายน 2567

การเก็บข้อมูล

ผู้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับให้กับ อสม. ในเวทีการประชุมประจำเดือน อสม. ตั้งแต่ตุลาคม - พฤศจิกายน 2567 ในหน่วยบริการสาธารณสุข ทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบุญศิริ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางเมืองใหม่อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ และรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเองพร้อมตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูลทุกฉบับเพื่อเตรียมข้อมูลการวิเคราะห์ลำดับต่อไป

วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบตามที่กำหนดไว้แล้วผู้ศึกษานำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา วิเคราะห์ด้วย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) อายุรายได้เฉลี่ย ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน แรงจูงใจ เจตคติและสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean: M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ค่าสูงสุด (Max) และค่าต่ำสุด (Min)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ เจตคติในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยใช้การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Davies ดังนี้

ค่า r มีค่าตั้งแต่ 0.70 ถึง 1.00 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงมาก

ค่า r มีค่าตั้งแต่ 0.50 ถึง 0.69 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง

ค่า r มีค่าตั้งแต่ 0.30 ถึง 0.49 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง

ค่า r มีค่าตั้งแต่ 0.10 ถึง 0.29 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำ

ค่า r มีค่าตั้งแต่ 0.01 ถึง 0.09 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำที่สุดหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 88.00 อายุเฉลี่ย 62.30 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 26.30 อาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพงานบ้าน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 46.90 มีรายได้เฉลี่ย 5,950.57 บาท ส่วนใหญ่สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 52.60 และระยะเวลาในการเป็น อสม. เฉลี่ย 12.30 ปี

2. ระดับแรงจูงใจการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ในพื้นที่ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมมีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีค่าระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($M = 4.40$, $SD = 0.42$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถให้คำปรึกษาเมื่อท่านมีปัญหาในการปฏิบัติงานและสามารถช่วยเหลือท่านได้ ($M = 4.68$, $SD = 0.52$) รองลงมาได้แก่ เพื่อนร่วมงานมีความเป็นมิตรต่อกันสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ($M = 4.64$, $SD = 0.59$) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ ท่านสามารถนำความรู้/การอบรมตามหลักสูตรไปต่อยอดในการศึกษาต่อ เช่น ผู้ช่วยพยาบาล/หลักสูตรสาธารณสุขอื่นๆ ($M = 4.11$, $SD = 0.87$) ตามลำดับ

3. ระดับเจตคติในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมระดับเจตคติในการปฏิบัติงานมีค่าระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($M = 4.54$, $SD = 0.51$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เข้ามาเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ($M = 4.86$, $SD = 3.45$) รองลงมา ได้แก่ ท่านรู้สึกยินดีที่ได้มีส่วนร่วม

ในการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข (M = 4.82, SD = 0.42) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านรู้สึก อึดอัดลำบากใจทุกครั้งที่มีผู้ป่วยหรือญาติมาขอความช่วยเหลือ (M = 4.04, SD = 1.39) ตามลำดับ

4. สมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานมีค่าระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง (M = 4.46, SD = 0.48) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีจิตใจในการบริการ (M = 4.73, SD = 0.47) รองลงมา ได้แก่ การปฏิบัติงาน

ด้วยความตั้งใจและความขยันหมั่นเพียร (M = 4.71, SD = 0.49) ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ ทักษะในการช่วยเหลือฟื้นคืนชีพเบื้องต้น (M = 4.03, SD = 0.85) ตามลำดับ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ มีค่าระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง (r = 0.659**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดังตารางที่ 2)

ตาราง 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ปัจจัย	สมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	0.659**	<.001	สูง

** ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

6. ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ มีค่าระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง (r = 0.536**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดังตารางที่ 3)

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ปัจจัย	สมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
เจตคติในการปฏิบัติงาน	0.536**	<.001	สูง

** ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

อภิปรายผล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า

1. ผลการวิจัยพบว่าข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 88.00 อายุเฉลี่ย 62.30 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 26.30 อาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพอิสระ/ไม่ได้อยู่ในอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 46.90 มีรายได้เฉลี่ย 5,950.57 บาท ส่วนใหญ่สถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 52.60 และระยะเวลาในการเป็น อสม. เฉลี่ย 12.30 ปี

2. ผลการวิจัยพบว่าระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่สมุทรปราการ โดยภาพรวม มีระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับสูง ($M = 4.40$, $SD = .42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการดำรงชีพ และด้านความเจริญก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของภวรัญชนอร์ ทิพย์เพชร (2560) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลบางโป้ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีแรงจูงใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ทางสังคมสูงสุด รองลงมาด้านความเจริญก้าวหน้าและด้านการดำรงชีพ สาเหตุที่อาสาสมัครสาธารณสุขมีแรงจูงใจอยู่ในระดับสูงและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความต้องการความสัมพันธ์เป็นอันดับแรก เนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขต้องการได้รู้จักเพื่อนหรือบุคคลอื่นๆ เพิ่มมากขึ้นอีก ทั้งที่ผู้สมัครใจเข้ามาเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขจะเป็นบุคคลที่ต้องการเป็นตัวแทนของประชาชน ต้องการมีบทบาท

ในชุมชนเพื่อช่วยเหลืองานด้านสุขภาพ การสร้างความสามัคคีในชุมชนได้พบปะพูดคุยกับสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขอื่นๆ และการได้รับการยกย่องนับถือจากคนในชุมชนจึงเป็นตัวกระตุ้นให้อาสาสมัครสาธารณสุขมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิระดา เสือมาก, และประภาเพ็ญ สุวรรณ (2566) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่เทศบาลตำบลวิชิต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 66.70 2) ระดับแรงสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 70.60 3) ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.80 และ 4) ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ($r = 0.405$) และปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม ($r = 0.444$) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิจัยพบว่าเจตคติในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ มีค่าระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของราชาวดี เพ็ชรรัตน์ (2560) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยด้านเจตคติต่อการทำงานความต้องการ การฝึกอบรม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระดับการปฏิบัติงาน เจตคติต่อการทำงาน ความต้องการฝึกอบรม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) บุคลากรที่มีอายุ การศึกษา และสถานที่ทำงาน ปัจจุบันต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน และ

(3) ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัจจัยด้านความต้องการฝึกอบรม และปัจจัยด้านเจตคติต่อการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราเสฏฐ์ กลั่นหวาน, ภมร ชันชะหัด, และธนิศร ยืนยง (2566) ที่ศึกษาเรื่องเจตคติต่องานและคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในจังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติต่องานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพชีวิต การทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความมีส่วนร่วมในงาน (X2) ปัจจัยด้านการบูรณาการทางสังคม (X8) และปัจจัยด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว (X10) สามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรได้ร้อยละ 7.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. ผลการวิจัยพบว่าระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมมีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับสูง ($M = 4.46$, $SD = .48$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของพารินทร์ แก้วสวัสดิ์ (2565) ที่ศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มีสมรรถนะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 ($SD = 0.506$) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการปฏิบัติงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ รายได้ต่อเดือนความสำเร็จ ในการทำงาน การยอมรับนับถือความรับผิดชอบ ค่าป่วยการหรือสวัสดิการ สภาพการทำงาน

และความมั่นคงในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกวิท ทั่งทอง, และมิ่งขวัญ ศิริโชติ (2566) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของนักวิชาการสาธารณสุขในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนักวิชาการสาธารณสุขในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ จังหวัดตรัง อยู่ในระดับมาก ($M = 4.11$, $SD = .42$) และระดับสมรรถนะหลัก ในการปฏิบัติงานของนักวิชาการสาธารณสุขในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ จังหวัดตรัง อยู่ในระดับมาก ($M = 4.41$, $SD = .35$) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า แรงจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของนักวิชาการสาธารณสุขในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ จังหวัดตรัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจ เจตคติในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = 0.659^{**}$, $p < .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของภวัญชนอร ทิพย์เพชร (2560) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลมาบโป่ง อำเภอบางบาล จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยมีแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ทางสังคมสูงสุด รองลงมาด้านความเจริญก้าวหน้า และด้านการดำรงชีพ ส่วนใหญ่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความรู้ด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับดี และจากผลการวิจัยพบว่าเจตคติในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัด

สมุทรปราการ ซึ่งสอดคล้องกับ วราเสฏฐ์ กลั่นหวาน, ภมร ชันระหัดต์, และธนิต ยืนยง (2566) ที่ศึกษาเรื่อง เจตคติต่องานและคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ชั้นประทวน ในจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในจังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติต่องานโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพชีวิต การทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย ด้านความมีส่วนร่วมในงาน (X2) ปัจจัยด้านการบูรณาการ ทางสังคม (X8) และปัจจัยด้านความสมดุลระหว่างงาน กับชีวิตส่วนตัว (X10) สามารถอธิบายความผันแปรของ ตัวแปรได้ร้อยละ 7.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปผล

1. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่จังหวัด สมุทรปราการ มีค่าระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = 0.659^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติในการปฏิบัติงาน ในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่ จังหวัดสมุทรปราการ มีค่าระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับ สูง ($r = 0.536^{*}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. นำผลการศึกษาที่ได้ไปวางแผนการดำเนินงานให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในระดับจังหวัด ให้มีความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวง สาธารณสุข

2. นำผลการศึกษาไปกำหนดนโยบายในการ พัฒนาสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน (อสม.) ในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ เพื่อให้ การดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน (อสม.) ในระดับหน่วยบริการสาธารณสุข ตรงกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ ในระเบียบกระทรวงสาธารณสุข

3. นำผลการศึกษาไปจัดระบบติดตามการ ดำเนินงานอย่างของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน (อสม.) ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับ หน่วยบริการสาธารณสุข โดยให้มีที่ปรึกษาในการปฏิบัติงาน ให้คำแนะนำ และให้การช่วยเหลือตามความเหมาะสม กับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะ เวลาในการปฏิบัติงานของ อสม. ที่อาจมีความสัมพันธ์ กับสมรรถนะการปฏิบัติงาน อสม. เพื่อใช้เป็นข้อมูลใน การพัฒนาสมรรถนะต่อไป

2. ควรมีการศึกษากิ่งทดลองโปรแกรมพัฒนา สมรรถนะของ อสม. โดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้ จากโปรแกรม

เอกสารอ้างอิง

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2549). หลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัคร สาธารณสุข (อสม.) ปีพุทธศักราช 2550, ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2567, จาก <https://bkpho.moph.go.th/bungkanpho/uploads/media/201801041041457781.pdf>
งานสุขภาพภาคประชาชน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สมุทรปราการ. (2564). รายงานระบาดวิทยาโรค ไข้เลือดออก ปี 2564. สมุทรปราการ. สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ.

- ฉลาด ภูระหงษ์, มาลี ไชย เสนา และกุลชญา ลอยหา. (2564). ศักยภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดระยอง. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 9(1), 369-379.
- ณฐนนท บรีสุทธิ. (2563). *การศึกษาศาสนาการณและทิศทางการพัฒนาอสม. ในยุคประเทศไทย 4.0*. นนทบุรี: กลุ่มพัฒนาสุขภาพภาคประชาชน กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ.
- พารินทร์ แก้วสวัสดิ์. (2565). แรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิชาการทางการพยาบาลและวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 2(2), 22-33.
- แพรวไหม ผดุงกลิ่น. (2565). แรงจูงใจที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน ตำบลน้ำอ่าง อำเภอดรอน จังหวัดอุดรธานี. *วารสารเพชรบูรณ์เวชสาร*, 2(3), 305-316.
- พิไลลักษณ์ เจริญฤทธิ์, และสุรเดช สำราญจิตต์, พร.ด. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ที่มารับบริการคลินิกความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลหาดสำราญเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง. (การศึกษาระยะทางด้านบริหารสาธารณสุข ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารสาธารณสุข). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- วิเชียร เทียนจารุวัฒนา, กิตติพร เนาว์สุวรรณ และสายสมร วิริยะประพันธ์. (2564). แนวทางการพัฒนา อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) คุณภาพเพื่อสนับสนุนกำลังคนด้านสาธารณสุขสำหรับ ระบบสุขภาพในอนาคต. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 30(2), 353-366.
- วิระดา เสือมาก, และประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2566). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่เทศบาลตำบลวิชิต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. *วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา*, 3(2), 14 – 31.
- วราเสณัฐ กลั่นหวาน, ภูมิ ชันชะหัด, ธนิศร ยืนยง, (2565). เจตคติต่องานและคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในจังหวัดนครปฐม. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 16(2), 269-283.
- สรุติ เอี่ยมนัย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านใน การเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด-19 อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย. *วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา*, 1(2), 75-90.
- Best, J.W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Bloom, B.S., Madaus, G.F. and Hasting's, J.T. (1971). *Evaluating to improve Learning*. New York: Mc. Graw Hill Book Company.
- Davies J.A. (1971). *Elementary Survey Analysis*. N.J., Prentice-Hall.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
- World Health Organization. (1988). *From Alma Ata to the year 2000: reflections at the midpoint*. World Health Organization. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2567, จาก https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/39323/9241561246_eng.pdf?sequence=1 Boromta